

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta/ky: Anežka Šebestová

Název bakalářské práce: Restaurování olejomalby na lepence Hrad v krajině a důlního plánu na transparentní podložce ze sbírek SOA Litoměřice

Studijní obor: Restaurování a konzervace děl hmotného kulturního dědictví / Ateliér restaurování uměleckých děl na papíru

Vedoucí práce: Mgr. art. Luboš Machačko, Art.D.

Jméno a příjmení oponenta/email: PhDr. Veronika Knedlíková Wanková, Ph.D./
vknedlikova@gmail.com

Naplnění zadání práce

Studentka prokázala, že je schopna využít teoretických poznatků a praktických dovedností získaných během studia ke zpracování předložené bakalářské práce, která se skládala ze dvou restaurovaných děl. Při restaurování každého díla se setkala s jinou technikou a odlišnou problematikou, což je velmi důležité pro její budoucí praxi.

V první části práce se zabývá komplexním restaurováním olejomalby na lepence z druhé poloviny 19. století s názvem *Hrad v krajině* z Vlastivědného muzea Olomouc. Studentka se zde soustředila na ztenčování degradované vrstvy laku a primární krakeláž. Druhou částí předkládané práce bylo restaurování důlního plánu *Důl Jan Most* na transparentní podložce ze sbírek SOA Litoměřice, která se skládala z pauzovacího papíru a transparentního plátna. Třetí část práce byla teoretická – jednalo se o pokus rekonstruovat historii použití transparentních kreslicích plánů se škrobovou povrchovou úpravou, které byly využívány od druhé poloviny 19. století do první poloviny 20. století převážně k tvorbě architektonických a důlních plánů. Cílem druhé a třetí části bakalářské práce bylo představení historie vzniku a způsobu výroby kreslicích pláten a praktické poznání jejich restaurování v kombinaci s transparentním papírem. Dále práce upozornila na chybějící studie týkající se výroby a historie speciálních pláten (v tomto případě bavlněných se škrobovou vrstvou).

Studentka vždy představila restaurátorský záměr, následně využila všechny dostupné metody jak z restaurátorské, tak i kulturně-historické a chemicko-technologické oblasti, aby s ohledem na problém a s co nejmenším zásahem do podstaty díla, ho zrestaurovala.

Text bakalářské práce byl koncipován jako dokumentace restaurátorských zásahů se sondou

do historie technologie výroby transparentních pláten. Jak sama autorka bakalářské práce upozornila, studium transparentních pláten a papírů by v českém prostředí zasloužilo detailnější dokumentaci a metodologické zpracování i s ohledem na to, že speciální škrobové plátno může lehce ztratit své vlastnosti, pokud je v kontaktu s vodou.

A B C D E F

Odborná úroveň práce

Úroveň práce i její rozsah odpovídá požadavkům na její zpracování, práce se věnuje dvěma problémům u dvou rozdílných restaurovaných děl. Studentka analyzovala i doprovodný kulturně-historický materiál (v případě identifikace hradu, svůj názor však čtenáři nijak nevnucuje) nebo provedla srovnávací studii transparentních pláten architektonických a důlních plánů ze Státního oblastního archivu v Litoměřicích, oddělení Státní okresní archiv Most. Studentka přistupuje k restaurovaným dílům s respektem a dbá na jejich způsob uložení a potřebná opatření pro ochranu děl při manipulaci/bádání. K práci využila adekvátní konzervační metody a materiály, které neponechávají na díle rezidua, před použitím jednotlivých materiálů, vždy předcházely jejich zkoušky, aby studentka zvolila co nejméně invazivní přístup. Studentka svým postupem prokázala, že k procesu restaurování přistupuje zodpovědně a respektuje charakter materiálu, se kterým pracuje. Zároveň však zohlednila požadavky zadavatele na následné použití děl badateli či možnosti uložení díla.

A B C D E F

Metodická úroveň práce, kvalita práce s literaturou a prameny

Práce je uspořádaná do jednotlivých kapitol. Její rozsah včetně obrazových příloh byl zvolen tak, aby byl dostatečně vypovídající. Práce je členěna na část věnující se restaurování olejomalby na lepence, která zahrnuje: identifikaci objektu, typologický popis, popis fyzického stavu objektu, popis restaurování objektu, kulturně-historické souvislosti, restaurátorský záměr, popis postupu prací, podmínek uložení, grafické a obrazové přílohy a seznamy materiálů a chemikálií. Ke stejnému rozdělení dochází i u dokumentace restartování důlního plánu na transparentním papíru a plátně. Poslední částí práce je studie ohledně výroby a historie transparentních kreslicích pláten se škrobovou povrchovou

vrstvou.

V práci byly archivní prameny a literatura řádně citovány. Na str. 120 studentka uvádí: „*Nejzrosáhleji se tomuto tématu věnuje americká restaurátorka Lois Olcott Price, která se od roku 1991 dlouhodobě věnuje výzkumu zaměřující se na výrobu a zachovávání amerických architektonických plánů.*“ – zde bych doporučila vložit odkaz na citaci jejích prací, aby podložily toto tvrzení (i když je dále autorka v textu zmiňuje, bylo by přehlednější je uvést právě po tomto tvrzení).

A B C D E F

Formální úprava bakalářské práce a její jazyková úroveň

Práce je čtivá, bez větších gramatických chyb. Uvádím jen pár drobných nedostatků (spíše formulačních):

str. 32: „*Z důvodu silného znečištění papírové podložky a velkém množství zateklin.*“ – gramatická chyba

Str. 33: „*...přilepeny za minimální přesah pomocí pšeničného škrobu...*“ – zde bych upřednostnila konkrétní údaj – např. 3 mm přesah

Str. 35: „*...obálka z neutrálního papíru...*“ – zde bych se vyjádřila přesně – z pH neutrálního papíru

Str. 121: „*...Již od počátku existovala potřeba plány překreslovat...*“ – doporučila bych jinou formulaci nebo toto tvrzení více rozepsat, uvést citace rozvádějící téma

A B C D E F

Další připomínky/dotazy

Práce při čtení působí přehledným dojmem. Nicméně volba jejího číslování není nejšťastnější. Zvláště, pokud by se měl čtenář orientovat jen dle obsahu. Je zřejmé, že bylo problematické spojit dvě rozdílné restaurátorské dokumentace do jedné práce, avšak právě obsah bakalářské práce by měl toto spojení jasně oddělit, zpřehlednit a ujasnit čtenáři orientaci v textu.

Obsah práce však začíná:

1. Úvod

2. Komplexní restaurování olejomalby..., následuje:

15. Restaurování důlního plánu

27. Transparentní kreslicí plátina..., pak jsou uvedené podkapitoly 27.1-27.8, následuje 29. Závěr a již běžné číslování. Na straně 12 se však najednou objevuje další číslování, které ale není uvedeno v obsahu bakalářské práce: kapitoly 3.-14. Taktéž kapitoly 16.-26. nejsou v úvodním obsahu. Z tohoto důvodu bych studentce doporučila zvolit jasnější číslování, např. oddělit jednotlivá restaurovaná díla římskými číslicemi a uvést všechny kapitoly/podkapitoly i za cenu dlouhého obsahu.

Závěrečné hodnocení oponenta

Zdůvodnění: Přes mé výtky ke koncepci obsahu tuto práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji stupeň výborně. Práce je jazykově, gramaticky, technologicky, materiálově, svým restaurátorským postupem a metodologií kvalitní a splňuje všechny nároky na její obhájení.

Průběh restaurátorských prací vždy adekvátně reagoval na možná rizika dílčího poškození díla a postupy byly voleny tak, aby nebyla narušena jeho původnost. Studentka se zároveň věnovala kulturně-historickým souvislostem, a především nastolila potřebu nového a hlubšího zkoumání transparentních pláten. Bylo by velmi zajímavé komplexně se věnovat tomuto druhu pláten a vůbec metodice zpracování papíru a pláten tak, aby se staly průhlednými, a to jak z historického hlediska, tak i z technologického (technologie ruční i průmyslové výroby) a restaurátorského (jak tento typ podložky ovlivnil použití kreslicích materiálů, jaké se u těchto děl vyskytují degradace, na co je potřeba si dát pozor při manipulaci s nimi nebo při jejich restaurování). Snad toto téma studentku zaujalo natolik, že se i případně v následujícím studiu bude této problematice věnovat.

A B C D E F

Pro hodnocení použijte následující stupně

A	B	C	D	E	F
výborně	výborně mínus	velmi dobře	velmi dobře mínus	dobře	Nevyhověl (nelze doporučit k obhajobě)

V Praze Datum: 29.8.2023

Podpis oponenta:.....